

ปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

วิบูลย์ พุ่มพูลสวัสดิ์

นักวิชาการอิสระ

PROBLEMS AND NEEDS FOR PARENTS INVOLVEMENT IN EDUCATION OF
CHILD DEVELOPMENT CENTER MUANG PATHUM THANI DISTRICT
PATHUM THANI PROVINCE

Wibool Pumpuldwat

independent scholar

E-mail: wiboonpumpoon@outlook.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาระดับของปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 109 คนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเที่ยงตรงได้ค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t - test

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านการติดต่อสื่อสารด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ
2. ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ความต้องการด้านการตัดสินใจ ด้านความต้องการด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านความต้องการ ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านความต้องการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ ตามลำดับ
3. ผู้ปกครองที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัญหา การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษา

Abstract

The study aimed to 1) determine the level of the problem and the need to participate in this study. Child Development Center, Pathum Thani Province, Muang Pathum Thani Pathum Thani 2) to compare problems and needs of parents involvement in education classified by sex Child Development, and educational level. The sample used in this study included Parents of Child Development Center, Pathum Thani Province, academic year 2014 total of 109 people by simple random sampling. The instrument used for data collection was a questionnaire, 5 step rating scale, the reliability has ranged from 0.60 to 1.00. The reliability of the questionnaire was 0.91, statistics used in data analysis were percentage, average, standard deviation and t - test.

Results of this study are

1. The involvement of parents in overall is moderate. When considering in each aspect it is found that the needs of parent involvement of parents are the environment, the communication of involvement and support learning, the parenting and the decision respectively.
2. The need for participation of parents. Overall is moderate. When considering in each aspect it is found that the problems of parent involvement is the need for decision, demand for management, the environment, communications and the contribute to support and learning respectively.
3. Parents with different gender and education level having problems and needs to be involved in education as a whole at the different levels. 05.

Keywords: Problems, Involvement, Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็คือ การให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2544 ข: คำนำ)พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการจัดและพัฒนาการศึกษาไว้หลายมาตราคือให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น หน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนได้รับการศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2545 ข: 6-33)

จากการดำเนินชีวิตของคนไทยได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาดูแลเด็ก เนื่องจากผู้ปกครองมุ่งแสวงหาเงินทองมาจุลเจือ เพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน 4 จึงส่งผลให้เด็กต้องเข้ารับการศึกษาดังแต่ยังเล็ก จากความต้องการของคนในท้องถิ่นนี้เอง ทำให้ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กขึ้น เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระให้กับประชากรในท้องถิ่นนั้น ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นทางเลือกในอันดับต้นๆ ของคนในชุมชนนั้น ๆ ที่ประกอบอาชีพระดับล่างไปจนถึงระดับกลาง เพื่อฝากเด็กในปกครองให้มาอยู่ในความดูแลของ ครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในปัจจุบันคนในชุมชนและในท้องถิ่นได้ส่งเด็กเข้ามาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นจำนวนมาก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเองก็ยิ่งขาดการยอมรับจากหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องได้รับการประเมิน และผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า สมศ.เพื่อเป็นการยกฐานะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เป็น “สถานศึกษา” เช่นเดียวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี ซึ่งปัจจุบันได้ได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ไปแล้ว สิ่งที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานียังต้องมีการปรับปรุงแก้ไขคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งในภาพรวมยังไม่ค่อยมีความชัดเจน

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี มีความสนใจที่จะศึกษาถึงสาเหตุปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เพื่อจะได้หาทางแก้ไขและพัฒนาความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนตามวิถีบริบทในท้องถิ่นมาเป็นสื่อการเรียนรู้ หากทุกภาคส่วนให้ความสำคัญซึ่งกันและกันรวมทั้งมีความตระหนักร่วมกันอันจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อหาระดับของปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา

สมมติฐานในการศึกษา

1. ผู้ที่มีเพศต่างกันมีระดับปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน
2. ผู้ที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีระดับปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 150 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 109 คน ที่มาโดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ดังสูตรของทาโร ยามาเน (Yamane, 1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบเช็คลิสต์ (Check list)

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมาย เอกสาร ตำรา บท ความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยใช้ตารางแบบสอบถามของเท็ดดักดี จันเสวี (2549 : 114-119) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการมี

ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้นำมาศึกษาประยุกต์ ปรับเปลี่ยนในบางเรื่องและนำมาปรับใช้ศึกษา 9 ด้าน จำนวน 43 ข้อสอบถาม ปรับเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมความเป็นจริงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี

2. กำหนดกรอบคำถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์และขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา
3. ปรับแบบสอบถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา
4. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องทางภาษา
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง : IOC ดัชนีความสอดคล้องได้ค่า ตั้งแต่ 0.60 - 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.91
7. จัดทำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์แล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามเสนอบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี ขอหนังสือถึงผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี โดยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน
2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามแจก ให้ผู้ปกครองนักเรียนระดับเตรียมอนุบาล จำนวน 109 คน ตอบแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ ที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ได้จำนวน 109 ฉบับ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้รับและรวบรวมแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสำรวจที่ได้รับกลับคืนมาแต่ละฉบับ
2. นำแบบสำรวจมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการคำนวณค่าสถิติต่อไป

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดย

ใช้วิธีวิเคราะห์การคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ

2.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา

ผลการศึกษา

ปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ใน 9 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก ต้องการมีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการกำหนดหรือสร้างหลักสูตรท้องถิ่นท่านต้องการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องที่ท่านมีความรู้ความสามารถ ต้องการจัดหาและผลิตสื่อและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ต้องการจัดหาและผลิตสื่อและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และท่านต้องการร่วมสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในห้องเรียน ตามลำดับ

2. ด้านการติดต่อสื่อสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ พบครูประจำชั้นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่คุณัยพัฒนาเด็กเล็กมีหนังสือเชิญพบครูประจำชั้นเพื่อสนทนาซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ครูเมื่อมีการเยี่ยมบ้านเด็ก ส่งจดหมายหรือติดต่อสื่อสารกับครูเมื่อมีปัญหาหรือต้องการคำปรึกษาเกี่ยวกับเด็กและมีส่วนร่วมในการทำเอกสารวารสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การให้ข้อมูล การสัมภาษณ์ การเขียนบทความหรือการเอื้อเฟื้อภาพประกอบตามลำดับ

3. ด้านจิตสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้แก่ครู มีส่วนร่วมในการดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และร่วมจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โรงเรียนของท่านมีห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

4. ด้านการอบรมเลี้ยงดูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ร่วมกับครูในการฝึกการรับประทานอาหารและดื่มนมให้เป็นเวลาและถูกสุขลักษณะส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เช่น การอ่านนิทานให้ฟังก่อนนอน หรือหาหนังสืออื่น ๆ มาให้อ่านเมื่ออยู่บ้านร่วมกับครูในการฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองใน

การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับ ประทานอาหารการเข้าห้องน้ำ การแปรงฟัน การแต่งตัว ผูกให้เด็ก รู้จักการเก็บของเข้าที่ดูแลและให้คำแนะนำเมื่อเด็กได้รับใบงานที่ครูมอบให้เมื่ออยู่ที่บ้านและจัดบ้านให้อีกต่อ การเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดมุมของเล่น มุมหนังสือ มุมข้าวของเครื่องใช้สำหรับเด็ก ตามลำดับ

5. ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กเล็กมีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองให้เป็นคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการเสนอแนะด้านวิชาการ และมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ สอดคล้องกับความต้องการของศูนย์พัฒนา ตามลำดับ

6. ด้านความต้องการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก ต้องการมีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในการกำหนดหรือสร้างหลักสูตรท้องถิ่นท่านต้องการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องที่ท่านมีความรู้ความสามารถ ต้องการจัดหาและผลิตสื่อและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ต้องการจัดหา และผลิตสื่อและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และท่านต้องการร่วมสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในห้องเรียน ตามลำดับ

7. ด้านความต้องการด้านการติดต่อสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ท่านต้องการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่คุณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหนังสือเชิญ ต้องการมีส่วนร่วมใน การทำเอกสารวารสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การให้ข้อมูล การสัมภาษณ์ การเขียนบทความหรือการ เอื้อเฟื้อภาพประกอบ

8. ด้านความต้องการด้านการจัดสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกให้อีกต่อการเรียนการสอน ทำต้องการจัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ในการตกแต่งทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้แก่ครู และท่าน ต้องการร่วมจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้อีกต่อการเรียนรู้ของเด็ก ตามลำดับ

9. ด้านความต้องการด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ มีส่วน ร่วมในการเสนอแนะด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กเล็กมีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองให้ เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการเสนอแนะด้านวิชาการ และมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของศูนย์พัฒนา ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมชมการแสดงผลงานของเด็กในรูปแบบต่าง ๆ เช่นนิทรรศการ การแสดงบนเวที เป็นเพราะผู้ปกครองไม่ได้ประสานงานจากทางโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงเป็นเหตุให้ผู้ปกครองนักเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ น้อย ซึ่งสอดคล้องกับน้ำทิพย์ เสือสารัตน์, (2546 : ง) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาโดยอาสาเป็นสมาชิกของคณะกรรมการของโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครองส่วนใหญ่ เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมกีฬา การแสดงผลงานโดยเข้าร่วมในฐานะผู้แสดงความคิดเห็นและร่วมบริจาคเงิน การเข้ารับการอบรมที่โรงเรียนจัดให้

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พบครูประจำชั้นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับเด็ก ควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนในการเข้าพบครูประจำชั้นเพื่อหาวิธีป้องกันและเกิดผลดีกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ เทิดศักดิ์ จันเสวี, (2549: ง) ได้ศึกษาว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านการสื่อสารมากในเรื่องให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสำรวจต่าง ๆ ของโรงเรียน เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีโรงเรียนมีหนังสือเชิญและอำนวยความสะดวกแก่ครูเมื่อมีการเยี่ยมเด็กที่บ้าน ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อมได้มีส่วนร่วมสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่ต่างๆ ร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนจากผลการศึกษาต่าง ๆ ดังกล่าวอาจจะสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาชุมชนอยู่ในฐานะผู้ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ซึ่งรวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเกิดประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อสถานศึกษา

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้แก่ครูมีสาเหตุมาจากงบประมาณไม่มีเพียงพอ และขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ บัลลังก์ จันทบุรณ์, (2545 :101) ได้ศึกษาแนวทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การได้รับการอุดหนุนด้านงบประมาณการก่อสร้างอาคารสถานที่จากรัฐไม่เพียงพอรวมทั้งการอุดหนุนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเด็กในสถานศึกษาแต่ละแห่งและขาดการได้รับการอุดหนุนงบประมาณจากชุมชนหรือผู้ปกครอง การประสานงานระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเป็นเอกภาพในการบริหาร ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ด้านการบริหารและประสานงานแนวทางการดำเนินงานของรัฐ

ในระยะเริ่มต้นของการถ่ายโอนส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรแจ้งให้ผู้ปกครอง ชุมชน ทราบถึงแนวนโยบายของการจัดการศึกษา สำหรับด้านหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของตำบลให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรบริหารจัดการและจัดการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ร่วมพิจารณา วางแผน จัดทำโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

4. ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือร่วมกับครูในการฝึกการรับประทานอาหารและดื่มนมให้เป็นเวลาและถูกสุขลักษณะจัดบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดมุมของเล่น มุมหนังสือ มุมข้าวของเครื่องใช้สำหรับเด็กซึ่งสอดคล้องกับเทิดศักดิ์ จันเสวี, (2549: ง) ได้ศึกษาว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านการสื่อสารมากในเรื่องให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสำรวจต่าง ๆ ของโรงเรียน เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่โรงเรียนมีหนังสือเชิญและอำนวยความสะดวกแก่ครูเมื่อมีการเยี่ยมเด็กที่บ้าน

5. ด้านการตัดสินใจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีส่วนร่วมในการเสนอแนะด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐวุฒิ หลวงจิชา, (2549 : 61) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมนำเสนอความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษา นำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาและนำเสนอปัญหาของชุมชนในการจัดการศึกษา รับรู้ปัญหาของโรงเรียนในการจัดการศึกษา ประเด็นการไม่มีส่วนร่วม ชุมชนไม่มีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะ 5 ปีของโรงเรียนและเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กำหนดนโยบายการวางแผนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำมาวางแผนในการจัดการศึกษา

6. ความต้องการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็กซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐวุฒิ หลวงจิชา, (2549 : 61) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมนำเสนอความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษา นำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาและนำเสนอปัญหาของชุมชนในการจัดการศึกษา รับรู้ปัญหาของโรงเรียนในการจัดการศึกษา ประเด็นการไม่มีส่วนร่วม ชุมชนไม่มีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะ 5 ปีของโรงเรียนและเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กำหนดนโยบายการวางแผนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำมาวางแผนในการจัดการศึกษา ด้านการประสานงาน ชุมชนส่วนใหญ่มี

ส่วนร่วมเสียสละเวลาให้กับโรงเรียนในการประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษา แต่ไม่มีส่วนร่วมในเรื่องของการประสานงานกับองค์กรอื่นนอกห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

7. ความต้องการด้านการติดต่อสื่อสารพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือท่านต้องการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่คุณย์พัฒนาเด็กเล็กมีหนังสือเชิญโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ มัณฑนา เป็งจันทร์, (2544 : 91-92) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรได้รับการพัฒนาให้มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจต้องการส่งเสริมให้เด็กในพื้นที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และต้องการสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้งต้องทราบปัญหาของโรงเรียน เพื่อแนวทางแก้ปัญหาพร้อมกันต้องส่งเสริมการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

8. ความต้องการด้านการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกให้เอื้อต่อการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับศิริกาญจน์ โกสุมภ์, (2542 : 189) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน ได้แบบของการมีส่วนร่วม 3 แบบ ประกอบด้วย

8.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมคือ การทำกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่มีข้อจำกัดอันทำให้การมีส่วนร่วมไม่เต็มที่ คือมีน้อยนั่นเอง ข้อจำกัดนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่ เท่าเทียมกันระหว่าง 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าคุณเองด้อยอำนาจกว่าหรือมีทรัพยากรเชิงอำนาจ เช่น เป็นผู้มีควมรู้ น้อยกว่าจึงทำให้ไม่ปรารถนาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ นั่นคือความเข้มข้นของกรมีส่วนร่วมน้อย

8.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนแบบเป็นบางส่วน (Partial Participation) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วนเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องของประชาชนในชุมชน หรือกิจกรรมการศึกษาใน ระดับความเข้มข้นมากกว่าแบบชายขอบ กิจกรรมโยคณะกรรมการโรงเรียนจึงมีความสำคัญที่รัฐถือว่าเป็นนโยบายสำคัญ ซึ่งสามารถสร้างความชอบธรรมในการจัดการศึกษาของไทย

8.3 การมีส่วนร่วมของ ชุมชนและโรงเรียนแบบสมบูรณ์ (Full Participation) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วนเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องของชุมชนโดยทั้งสองฝ่ายร่วมกัน อย่างเข้มข้นและเท่าเทียมกัน ต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกิจกรรมร่วมกัน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้เต็มที่

9. ความต้องการด้านการตัดสินใจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะด้านวิชาการของคุณย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับสิริณัฐ ปิยะมิ่ง, (2547 : 214) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสหศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดขึ้นโยการจัดตั้งจากองค์ประกอบของผู้ปกครองที่มาจากต่างพื้นที่ ต่างเชื้อชาติปัจจุบันมี มูลนิธิ ฯ ซึ่งเป็นองค์กรนิติบุคคลเป็นผู้ถือใบอนุญาต

โรงเรียนสหศึกษาซึ่งไม่ใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นเจ้าของ แต่มีคณะบุคคลที่มาจากชุมชนศิษย์เก่าโรงเรียนจีนในอดีตซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนชุมชน ปัจจุบันมีชุมชนศิษย์เก่าทำหน้าที่และมีบทบาทเพียงกลุ่มเดียว แต่ไม่ใช่เจ้าของโรงเรียนสหศึกษาโดยตรงหรือเป็นเจ้าของที่แท้จริง โรงเรียนสหศึกษาเป็นมรดกของชุมชนสังคมเชียงใหม่ทั่วไปที่ยังคงสืบสานความต้องการของบรรพชนชาวจีน โดยการอนุรักษ์การเรียนการสอนภาษาจีนในเชียงใหม่และสนับสนุนการศึกษาให้ชาวไทยได้เรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ความเป็นมาและเป็นไป ซึ่งเป็นจุดเด่นและโอกาสที่จะพัฒนามีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้เป็นพลังเสริมระดมสรรพทรัพยากรทุกรูปแบบแก่โรงเรียนสหศึกษาได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองปทุมธานี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลุ่มลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ณัฐภูมิ หลวงธิจา. (2549). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดงอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน (การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทอดศักดิ์ จันเสวี.(2549). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลเขตจอมทอง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. เข้าถึงได้จาก: <http://www.gspa-sk-buu.net/theory/27.pdf/>. 2551.
- น้ำทิพย์ เสือสารรัตน์. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล เอกชน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บัลลังก์ จันทบูรณ์. (2545). แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณฑนา เป็งจันทร์. (2544). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิริณัฐ ปิยะมิ่ง. (2547). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสหศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559 ฉบับสรุป) : กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค. 88
- ศิริกาญจน์โกสุมภ์. (2541). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปริญญา นิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.